

IZVJEŠĆE O RADU

**JAVNE USTANOVE ZA UPRAVLJANJE ZAŠTIĆENIM DIJELOVIMA PRIRODE
VARAŽDINSKE ŽUPANIJE ZA 2023. GODINU**

**IZVJEŠĆE O OSTVARIVANJU GODIŠnjEG PROGRAMA ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA,
PROMICANJA I KORIŠTENJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA
VARAŽDINSKE ŽUPANIJE**

- OPĆI DIO -

Klasa: 352-09/24-01/2
Urbroj: 2186-1-15-24-1

VARAŽDIN, 20. VELJAČE 2024. GODINE

I UVOD

- Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije (u nastavku: Ustanova) je neprofitna organizacija osnovana s ciljem upravljanja zaštićenim prirodnim vrijednostima Varaždinske županije. Sjedište Ustanove je u Varaždinu, Stanka Vraza 4;
- Ustanova je osnovana u lipnju 1999. godine temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine" broj 80/13, 15/18, 14/19) i Zakona o ustanovama ("Narodne novine" broj 76/93, 29/97, 47/99 i 35/08), a njezin kontinuirani stručni rad je započeo početkom 2001. godine;
- Osnivač Ustanove je Varaždinska županija;
- Ustanova obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih područja Varaždinske županije u cilju zaštite i očuvanja izvornosti, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, te nadzire provođenje uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravlja;
- Ustanova ima zaposlenih 5 djelatnika: ravnateljicu, stručnu savjetnicu, stručnog suradnika, čuvara prirode i suradnicu na projektima, sve VSS;
- Ustanovom upravlja Upravno vijeće sastavljeno od pet članova, koje prema članku 21. *Odluke o osnivanju Ustanove* ("Službeni vjesnik Varaždinske županije" br. 5/07 – pročišćeni tekst, 48/09, 47/14, 83/20) podnosi godišnja izvješća o radu Županu;
- Prema članku 134. stavku 6. Zakona o zaštiti prirode Upravno vijeće dostavlja izvršnom tijelu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, kao i nadležnom Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja, izvješće o ostvarivanju plana upravljanja i godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja do 1. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

II PROGRAM RADA ZA 2023. GODINU

1. AKTIVNOSTI ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA I PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE

A. OČUVANJE PRIRODNIH VRJEDNOSTI

- A.1. Očuvanje spomenika parkovne arhitekture Arboretum Opeka
- A.2. Očuvanje Dravske park-šume u Varaždinu
- A.3. Očuvanje ostalih zaštićenih područja Varaždinske županije
- A.4. Praćenje stanja (monitoring) vrsta i staništa
- A.5. Nadzor i praćenje stanja u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže
- A.6. Priprema dokumenata za upravljanje zaštićenim područjima, područjima ekološke mreže i strogo zaštićenim vrstama
- A.7. Definiranje mjera očuvanja prirodnih vrijednosti Varaždinske županije
- A.8. Očuvanje geoznolikosti i geobaštine Varaždinske županije

B. ODRŽIVOST KORIŠTENJA PRIRODNIH DOBARA

- B.1. Praćenje provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode iz Programa održavanja u području zaštite od štetnog djelovanja voda
- B.2. Ugradnja uvjeta i mjera zaštite prirode u strateške, prostorne i planske dokumente
- B.3. Održivo korištenje šumskih ekoloških sustava u područjima ekološke mreže

C. ZAŠTITA I OČUVANJE KULTURNE BAŠTINE I TRADICIJSKIH VRJEDNOSTI

- C.1. Geobaština špilja, kao i kulturna baština Vindije i Mačkove pećine, valorizirane su i očuvane uspješnom suradnjom svih relevantnih dionika znanstvene i lokalne zajednice te su provedena znanstvena istraživanja na širem području Ravne gore

D. UPRAVLJANJE POSJEĆIVANJEM, INTERPRETACIJA I EDUKACIJA

- D.1. Provođenje programa za posjetitelje u zaštićenim područjima
- D.2. Organizacija XII. Tjedna (Dana) botaničkih vrtova, arboretuma i botaničkih zbirk u Arboretumu Opeka
- D.3. Podizanje razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode
- D.4. Održavanje postojeće posjetiteljske infrastrukture zaštićenih područja
- D.5. Postavljanje i planiranje novih informativno-edukativnih sadržaja u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže
- D.6. Publiciranje podataka o zaštićenim područjima i provedenim istraživanjima

E. SURADNJA S LOKALNOM ZAJEDNICOM

- E.1. Suradnja s lokalnom zajednicom u aktivnostima zaštite, očuvanja i uređenja zaštićenih područja i područja ekološke mreže
- E.2. Informiranje zainteresirane javnosti

F. RAZVOJ KAPACITETA JAVNE USTANOVE

- F.1. Stručna edukacija djelatnika
- F.2. Obavljanje poslova uredskog poslovanja
- F.3. Jačanje kapaciteta JU

2. PROJEKTI

- 2.1. DRAVA LIFE – Integrated River Management
- 2.2. "Preserving and restoring floodplain forest habitats along the Mura-Drava-Danube rivers,,, akronim: „LIFE RESTORE FOR MDD“
- 2.3. InterACT Green
- 2.4. Posjetiteljski centar „Gavezica – Kameni vrh“
- 2.5. Info-točka Arboretum Opeka
- 2.6. Zaštita ulaza i uređenje dijela unutrašnjosti Špilje Vindija
- 2.7. Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom NATURA 2000
- 2.8. Edukativno igralište u park-šumi Trakošćan
- 2.9. Edukativno šetalište u Varaždinskim Toplicama
- 2.10. Poučna staza Ivančića

III IZVORI SREDSTAVA

Sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode, sredstva za rad Ustanove i obavljanje djelatnosti za koju je osnovana izdvajaju se iz Proračuna Varaždinske županije, kao i iz drugih izvora (sredstva iz državnog proračuna, proračuna JLS-a, vlastitih prihoda, donacija, zaklada, pomoći i slično).

Tijekom 2023. godine za redovan rad Ustanove i obavljanje djelatnosti za koju je osnovana izdvojena su sredstva **iz Proračuna Varaždinske županije** u iznosu od **315.530,11 eura**.

Istovremeno, Ustanova je **iz različitih drugih izvora** (vlastiti prihodi, pomoći EU za sufinanciranje projekata, ostale pomoći - Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost i sl.) dobila sredstva u iznosu od **172.773,79 eura**.

IV IZVRŠENJE PROGRAMA RADA

PROVEDENE AKTIVNOSTI I REALIZIRANI DIJELOVI PROGRAMA

1. AKTIVNOSTI ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA ZAŠTIĆENIH PODRUČJA I PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE

A. OČUVANJE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

A.1. Očuvanje Spomenika parkovne arhitekture Arboretum Opeka

U cilju zaštite i održavanja postojećeg stanja nastavljeno je provođenje aktivnosti redovitog održavanja parkovnog dijela Arboretuma Opeka (u periodu od svibnja do rujna) putem dva vrtlarska djelatnika zaposlena ugovorom o djelu: košnja livadnih površina, orezivanje živice, uklanjanje suhih grana, održavanje dijela puteva i staza, uklanjanje smeća i slično. Dodatno su provedene i aktivnosti uklanjanja granja preostalog nakon zahvata rušenja suhih stabala unutar Arboretuma. U cilju očuvanja genofonda pojedinih značajnih stabala, provedene su aktivnosti uzgoja i njegove proizvedenog klonskog materijala za jedinstveni primjerak koprivilisne lipe (*Tilia urticifolia*) iz Arboretuma.

A.2. Očuvanje Dravske park-sume u Varaždinu

Nastavljena je suradnja s Hrvatskim šumama vezana uz provođenje aktivnosti iz Programa gospodarenja Dravskom park-šumom u Varaždinu, a u cilju provođenja smjernica za zaštitu i očuvanje šumskih ekosustava. Poticano je rješavanje pitanja smeća, prometa, kao i provođenja redovitih aktivnosti zaštite i održavanja predmetnog zaštićenog područja (uklanjanje suhih stabala i suhih grana, i slično). Organizirana je zajednička akcija sadnje autohtonih vrsta drveća u prorijeđenim dijelovima šume. Održavana je postojeća posjetiteljska infrastruktura i poučna staza.

A.3. Očuvanje ostalih zaštićenih područja Varaždinske županije

Tijekom godine provedene su aktivnosti sanacije spomenika parkovne arhitekture - Tise u Čalincu (u suradnji s Općinom Maruševec) te platane u Jalžabetu (u suradnji s Općinom Jalžabet). U cilju očuvanja genofonda pojedinih značajnih stabala, provedene su aktivnosti uzgoja i njegove proizvedenog klonskog materijala za jedinstveni primjerak Beline lipe, zaštićeni spomenik prirode. U cilju očuvanja vegetacije Spomenika parkovne arhitekture - Varaždinskog gradskog groblja, u suradnji sa Parkovima (Parkovi d.o.o.) organiziran je okrugli stol na kojem su okupljeni renomirani stručnjaci koji se bave urbanim drvenastim zelenilom, utjecajem klimatskih promjena i stanišnih uvjeta na zdravstveno stanje ukrasnog bilja, odnosno agrotehničkim, mehaničkim, fizikalnim i biološkim mjerama kontrole neželjenih organizama (bolestima i štetnicima) na ukrasnom bilju. Provedene su i volonterske akcije uređenja obale rijeke Drave za gniježđenje ptica bregunica te sadnje jedinki biljke kebrač (*Myricaria germanica*), proizvedene u rasadniku SŠ Arboretum Opeka u Vinici, na nekoliko lokacija uz rijeku Dravu.

A.4. Praćenje stanja (monitoring) vrsta i staništa

Realizirana je većina planiranih aktivnosti vezanih uz inventarizaciju i praćenje stanja divljih i stanišnih tipova u područjima ekološke mreže putem vanjskih suradnika: provedene su aktivnosti praćenja stanja kockavice (*Fritillaria meleagris*) u suradnji s osnovnim i srednjim školama s područja Varaždinske županije, kartiranje i praćenje stanja ciljne vrste veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*) na području ekološke mreže POVS Livade uz Bednju II, istraživanje rasprostranjenosti i stanja ciljnog stanišnog tipa 6510 Nizinske košanice na područjima ekološke mreže POVS Livade uz Bednju I-V te biospeleološko istraživanje i praćenje stanišnih uvjeta Mačkove pećine i špilje Vindija. Prikupljeni su podatci o gnijezdima bijele rode (*Ciconia ciconia*) na gospodarskim i drugim objektima te el. stupovima na području Varaždinske županije. Od strane čuvara prirode izvršena je provjera stanja skloništa šišmiša u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Petrijancu te dvoruču Šaulovec. U suradnji s Centrom izvrsnosti za biologiju Varaždinske županije realizirane su aktivnosti vezane uz zimsko prebrojavanje ptica močvarica na vodenim površinama Varaždinske županije (IWC). Zbog nemogućnosti angažiranja istraživača, nisu provedena planirana istraživanja veličine populacije vrste gorski potočar (*Cordulegaster heros*), kao ni vrste žuti mukač

(*Bombina variegata*) na područjima ekološke mreže POVS Vršni dio Ivančice i Vršni dio Ravne gore, međutim započele su aktivnosti na praćenju stanja i očuvanju lokaliteta rijetke vrste pasji trn (*Hippophae rhamoides*).

A.5. Nadzor i praćenje stanja u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

Putem redovitog obilaska zaštićenih područja osigurano je evidentiranje promjena i ažuriranje baze podataka o zaštićenim područjima Varaždinske županije. Negativne aktivnosti prijavljene su nadležnim inspekcijskim službama.

A.6. Priprema dokumenata za upravljanje zaštićenim područjima, područjima ekološke mreže i strogo zaštićenim vrstama

Vezano uz izradu planova upravljanja za područja ekološke mreže NATURA 2000 u sklopu projekta „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom NATURA 2000“, nastavljene su aktivnosti na izradi planova upravljanja za područje EM uz rijeku Dravu (PU 007), vršni dio Ivančice (PU 075), vršni dio Ravne gore s pripadajućim zaštićenim područjima (spomenici prirode Spilja Vindija i Mačkova pećina) (PU 051) te livade uz Bednju I-V i pripadajuće zaštićeno područje park-šume Trakošćan (PU 055). Provedeni su postupci javnih rasprava, nakon čega su doneseni svi planovi upravljanja čija je izrada bila u tijeku (PU 051, PU 075, PU 055 i PU 007).

A.7. Definiranje mjera očuvanja prirodnih vrijednosti Varaždinske županije

Ustanova je redovito sudjelovala u postupcima izdavanja rješenja/dopuštenja odn. uvjeta zaštite prirode za provođenje zahvata i radnji u zaštićenim područjima (u suradnji s županijskim upravnim odjelom za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša), kao i u postupcima davanja očitovanja u postupcima ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

A.8. Očuvanje georaznolikosti i geobaštine Varaždinske županije

Nastavljena je suradnja sa speleološkim udružugama s područja županije, prikupljeni su podaci o provedenim istraživanjima (otkrivena je najdublja jama na području Varaždinske županije) te je kroz organizaciju zajedničkih događanja podupiran rad i djelovanje speleološke udruge aktivne na području Varaždinske županije (SU Kraševski zviri). Uz finansijsku podršku Ministarstva kulture i medija izrađena je Studija – Konzervatorski elaborat za Špilju Vindija, u kojoj su po prvi puta na jednome mjestu objedinjeni podaci o istraživanjima koja su prvedena na području unutar ili oko špilje.

B. ODRŽIVOST KORIŠTENJA PRIRODNIH DOBARA

B.1. Praćenje provođenja uvjeta i mjera zaštite prirode iz Programa održavanja u području zaštite od štetnog djelovanja voda

Nastavljena je suradnja s Hrvatskim vodama po pitanju definiranja dodatnih uvjeta i mjera zaštite prirode za zahvate održavanja i uređenja vodotoka koji se planiraju u sklopu višegodišnjeg Programa održavanja u području od štetnog djelovanja voda za slivna područja u Varaždinskoj županiji (planirani su radovi za period 2023.-2026.). Izvršen je zajednički obilazak pojedinih lokacija na kojima su planirani radovi te su predloženi dodatni uvjeti i mjere zaštite prirode.

B.2. Ugradnja uvjeta i mjera zaštite prirode u strateške, prostorne i planske dokumente

Ustanova je redovito sudjelovala u postupcima davanja očitovanja, stručnih mišljenja i prijedloga kod izrade prostornih planova JLS-a odnosno ostalih županijskih planskih dokumenata, strategija, izvješća, postupaka ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš, kao i kod pripreme i izrade planova, strategija, procjena i slično.

B.3. Održivo korištenje šumskih ekoloških sustava u područjima ekološke mreže

Ustanova je sudjelovala u procesima izrade šumskogospodarskih planova, te ostvarila suradnju sa šumovlasnicima i Hrvatskim šumama u cilju sprečavanja nepoželjnih aktivnosti i radnja u blizini pojedinih zaštićenih područja.

C. ZAŠTITA I OČUVANJE KULTURNE BAŠTINE I TRADICIJSKIH VRIJEDNOSTI

Ustanova je završila izradu projektno-tehničke dokumentacije za zaštitu ulaza i uređenje dijela unutrašnjosti Spilje Vindija, koja je financirana sredstvima Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost. Također, završena je i izrada Studije – konzervatorskog elaborata koja je obuhvatio

prikupljanje, pregled i valorizaciju sve dostupne arhivske dokumentacije od početka istraživanja ovog geološkog i arheološkog lokaliteta, a što je financirano sredstvima Ministarstva kulture i medija dodijeljenih Ustanovi. Nastavljena je kontinuirana suradnja između znanstvenih i stručnih institucija vezanih uz špilju Vindiju te je na godišnjoj razini održano više zajedničkih sastanaka na temu zaštite i očuvanja špilje, iako samo Suradničko vijeće formalno nije uspostavljeno.

D. UPRAVLJANJE POSJEĆIVANJEM, INTERPRETACIJA I EDUKACIJA

D.1. Provodenje programa za posjetitelje u zaštićenim područjima

Organizirane su aktivnosti stručnog vodstva na području spomenika prirode „Gavezica – Kameni vrh“ u Lepoglavi (u suradnji s udrugom „Lepoglavski ahat“, temeljem ugovora o pružanju usluga stručnog vodstva). Realizirane su i planirane aktivnosti vezane uz organizaciju terenske nastave u zaštićenim područjima (Dravska park-šuma u Varaždinu), te nastavljene aktivnosti vezane uz osmišljavanje različitih dodatnih edukativnih programa vezanih uz zaštićena područja i područja ekološke mreže (izrađena je i tiskana edukativna dječja zabavna knjiga o leptirima uz rijeku Bednju, na Ivančici i Ravnoj gori). Zbog radova na uklanjanju sedimenta iz Trakoščanskog jezera, nije organiziran planirani prihvat i informiranje posjetitelja o prirodnim vrijednostima područja u sklopu info-točke Trakoščan, već je info-točka bila otvorena samo za vrijeme održavanja većih manifestacija (npr. Festival nordijskog hodanja).

D.2. Organizacija XII. Tjedna (Dana) botaničkih vrtova, arboretuma i botaničkih zbirki u Arboretumu Opeka

U suradnji sa Srednjom školom Arboretum Opeka, realizirane su planirane aktivnosti vezane uz organizaciju radionica i programa u okviru XII. Tjedna (Dana) botaničkih vrtova, arboretuma i botaničkih zbirki u Arboretumu Opeka.

D.3. Podizanje razine znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode

U cilju podizanja razine svijesti javnosti o potrebi zaštite i očuvanja prirodnih vrijednosti provedene su aktivnosti obilježavanja Dana planeta Zemlje i Dana zaštite prirode (objava prigodnih tekstova na web stranici Ustanove), organizirana su prigodna predavanja i predstavljanja izrađenih publikacija o pojedinim skupinama vrsta (ribe, vretenca, saproksilni kornjaši rijeke Drave, špilje i jame), kontinuirano informiranje javnosti o aktivnostima zaštite prirodnih vrijednosti Varaždinske županije (gostovanje u radio emisijama, članci na web portalima, distribucija raznih tiskanih promotivnih materijala i slično). Redovito je održavana i ažurirana web stranica Ustanove.

D.4. Održavanje postojeće posjetiteljske infrastrukture zaštićenih područja

Provedene su aktivnosti na održavanju postojeće posjetiteljske infrastrukture i informativno-edukativnih sadržaja u zaštićenim područjima (park-šuma Trakoščan, Dravska park-šuma, SP Gavezica – Kameni vrh, Arboretum Opeka). Održavani su pojedini putevi i staze unutar spomenika parkovne arhitekture „Arboretum Opeka“, Dravske park-sume i spomenika prirode – geološkog „Gavezica – Kameni vrh“ u Lepoglavi.

D.5. Postavljanje novih informativno-edukativnih sadržaja u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže

Završena je izrada projektno - tehničke dokumentacije za Posjetiteljski centar Gavezica – Kameni vrh u Lepoglavi, za što su Ustanovi odobrena finansijska sredstva Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost. Također, završena je i izrada projektno-tehničke dokumentacije za uređenje info-točke Arboretum Opeka u Vrtlarevoj kući, za što su Ustanovi također odobrena finansijska sredstva od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost. Od strane Fonda financirana je i izrada projektno-tehničke dokumentacije za dodatnu zaštitu ulaza i uređenje dijela unutrašnjosti paleontološkog spomenika prirode Špilje Vindije. Nisu realizirane planirane aktivnosti vezane uz realizaciju projekata za koje od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju nije izdana odluka o dodjeli sredstava (Edukativno igralište u park-šumi Trakoščan, Edukativno šetalište u Varaždinskim Toplicama i Poučna staza Ivančica).

D.6. Publiciranje podataka o zaštićenim područjima i provedenim istraživanjima i njihovo predstavljanje široj javnosti

Uz popratna prigodna predavanja javnosti su predstavljene publikacije o vrstama istraživanim u okviru projekta Riverside (ribe, vretenca i saproksilni kornjaši rijeke Drave), kao i publikacija izrađena u suradnji sa SU Kraševski zviri iz Ivanca (Špilje i jame – podzemno bogatstvo Varaždinske županije). Realizirane su i planirane aktivnosti vezane uz izradu i tiskanje publikacije o flori suhih brdskih travnjaka Varaždinske županije, dok je dodatno pripremljena i tiskana i zabavna edukativna dječja knjiga o leptirima. Također, napravljen je i dotisak publikacija vezanih uz vodozemce i gmazove te leptire uz rijeku Bednju te dotisak publikacije o planiranom parku prirode na području Ivanščice, Strahinjščice, Maceljske i Ravne gore.

E. SURADNJA S LOKALNOM ZAJEDNICOM

E.1. Suradnja s lokalnom zajednicom u aktivnostima zaštite, očuvanja i uređenja zaštićenih područja i područja ekološke mreže

Nastavljene su aktivnosti suradnje s lokalnom zajednicom te su poticane aktivnosti vezane uz obnovu i uređenje Dravske park-šume u Varaždinu, zaštitu i uređenje spomenika prirode - paleontološkog „Spilja Vindija“ i projektiranje interpretacijskog centra u Donjoj Voći, održavanje i uređenje spomenika prirode - geološkog „Gavezica - Kameni vrh“ u Lepoglavi, kao i aktivnosti vezane uz ostala zaštićena područja (platana u Jalžabetu, Tisa u Čalincu i slično). U suradnji sa Općinom Donja Voća unaprijeđeno je stanje spomenika prirode, paleontološkog „Spilja Vindija“ (popravak zaštitne mreže, uspostavljanje redovitog tjednog nadzora, vođenje evidencije). Također je realizirana i aktivna suradnja s civilnim sektorom (Udruga Lepoglavski ahat, Speleološka udruga „Kraševski zviri“ i slično).

E.2. Informiranje zainteresirane javnosti

Nastavljene su aktivnosti vezane uz redovito informiranje zainteresirane javnosti (građana, novinara, županijskih vijećnika i slično) o pitanjima zaštite i očuvanja prirodnih vrijednosti Varaždinske županije te realizacije ostalih obveza koje proizlaze iz odredbi Zakona o pravu na pristup informacijama.

F. RAZVOJ KAPACITETA I OMOGUĆAVANJE RADA JAVNE USTANOVE

G.1. Stručna edukacija djelatnika

Tijekom 2022. godine, djelatnici javne ustanove sudjelovali su na različitim radionicama, tečajevima ili događanjima, kao i skupu stručnih službi u zaštiti prirode, odnosno događanjima organiziranim u okviru provedbe pojedinih projekata.

G.2. Obavljanje poslova uredskog poslovanja

Redovito su obavljani poslovi uredskog poslovanja koji uključuju vođenje knjiga uredskog poslovanja, dopremu, otpremu i evidentiranje ulazne i izlazne pošte, prihvatanje računa i pripremu za plaćanje, vođenje evidencije o finansijskim troškovima i slično. Tijekom godine uveden je sustav digitalnog uredskog poslovanja.

G.3. Jačanje kapaciteta JU

Za potrebe realizacije pojedinih aktivnosti koje su planirane programom rada javne ustanove, angažirana su dva vrtlarska djelatnika za poslove održavanja spomenika parkovne arhitekture „Arboretum Opeka“, kao i vanjski izvođači radova uređenja/održavanja spomenika prirode – geološkog „Gavezica – Kameni vrh“ u Lepoglavi i šumske čistine u sklopu poučne staze u Dravskoj park-šumi u Varaždinu. Angažirani su i suradnici za vođenje posjetitelja u spomeniku prirode, geološkom „Gavezica – Kameni vrh“ u Lepoglavi.

2. PROJEKTI

PROJEKTI KOJI SE TRENUITNO PROVODE:

2.1. DRAVA LIFE – Integrated River Management

JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije je tijekom godine (kao jedan od partnera na projektu) sudjelovala u svim aktivnostima petogodišnjeg projekta Drava Life, za kojeg je odobren produžetak trajanja projekta. Redovito su održavane konstrukcije info-točaka, postavljene na lokacijama unutar regionalnog parka Mura-Drava.

2.2. "“Preserving and restoring floodplain forest habitats along the Mura-Drava-Danube rivers,, akronim: „LIFE RESTORE FOR MDD”

Krajem 2023. godine započela je provedba aktivnosti planiranih u okviru ovog projekta, koji je usmjeren na obnovu i očuvanje šumskih ekoloških sustava na području uz rijeku Dravu. Projektne aktivnosti Ustanove uključuju utvrđivanje postojećeg stanja invazivnih vrsta na području zaštićenog područja Dravske park-šume u Varaždinu, kao i njihovo aktivno uklanjanje i monitoring u periodu od 5 godina, uz izradu pratećih promotivno-edukativnih materijala i sadržaja. Projektne aktivnosti također uključuju i uspostavu te provođenje edukativnih programa tzv. Škole uz rijeku, u općinama i gradovima s područja Regionalnog parka Mura-Drava.

2.3. InterACT Green

Projekt InterACT Green prijavljen je početkom 2023. godine te odobren od strane Europske urbane inicijative (New European Bauhaus). U drugoj polovici godine provođene su aktivnosti u okviru inicijalne faze ovog projekta, koja prethodi provedbi aktivnosti. Ustanova kao upravljač Dravskom park-šumom kao zaštićenim dijelom prirode sudjeluje u svim planiranim projektnim aktivnostima.

2.4. Posjetiteljski centar Gavezica - Kameni vrh u Lepoglavi

Projekt je prijavljen na natječaj Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, na Javni poziv za neposredno sufinanciranje izrade projektne dokumentacije za obnovu postojeće posjetiteljske i planinarske infrastrukture u zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže (JP ZO 10/2021) te je odobreno 900.000,00 kuna za izradu projektno-tehničke dokumentacije za izgradnju i uređenje posjetiteljskog centra "Gavezica-Kameni vrh". Tijekom 2023. godine završena je izrada potrebne projektno-tehničke dokumentacije do razine izvedbenog projekta.

2.5. Info-točka Arboretum Opeka

Od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost tijekom 2022. godine odobrena su sredstva za neposredno financiranje izrade projektno-tehničke dokumentacije za obnovu Vrtlareve kuće u Arboretumu Opeka u iznosu od 202.250,00 kuna, radi prijave na EU sufinanciranje. Izrađena je planirana projektno-tehnička dokumentacija (do razine izvedbenog projekta), koja je tijekom 2023. godine prijavljena u sklopu projekta "Arboretum Opeka - održiva zelena destinacija" na natječaj Ministarstva turizma i sporta "Regionalna diversifikacija i specijalizacija hrvatskog turizma kroz ulaganja u razvoj turističkih proizvoda visoke dodane vrijednosti" (Referentni broj: NPOO.C1.6. R1-I1) radi EU sufinanciranja.

2.6. Zaštita ulaza i uređenje dijela unutrašnjosti špilje Vindija

Od strane Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost tijekom 2022. godine odobrena su sredstva u iznosu od 243.750,00 kuna za neposredno financiranje izrade projektno-tehničke dokumentacije za zaštitu ulaza i uređenje dijela unutrašnjosti špilje, radi prijave na EU sufinanciranje. Tijekom 2023. godine završena je izrada planirane projektno-tehničke dokumentacije (do razine izvedbenog projekta), koju je do kraja 2025. godine potrebno uspješno prijaviti na EU sufinanciranje na jedan od natječaja koji će biti objavljen u idućem programskom razdoblju.

2.7. RAZVOJ OKVIRA ZA UPRAVLJANJE EKOLOŠKOM MREŽOM NATURA 2000

Tijekom 2023. godine nastavljene su aktivnosti na izradi planova upravljanja za područje EM uz rijeku Dravu (PU 007), vršni dio Ivanšćice (PU 075), vršni dio Ravne gore s pripadajućim zaštićenim područjima (spomenici prirode Spilja Vindija i Mačkova pećina) (PU 051), livade uz Bednju I-V i pripadajuće zaštićeno područje park-šume Trakošćan (PU 055). Realizirane su sve planirane aktivnosti koje su obuhvatile izradu i donošenje 5 planova upravljanja za područje Varaždinske županije, koji obuhvaćaju 13 područja ekološke mreže NATURA 2000, kao i 7 zaštićenih područja Varaždinske županije.

2.8. EDUKATIVNO IGRALIŠTE U PARK-ŠUMI TRAKOŠČAN

Projekt je prijavljen na natječaj za dobivanje potpora iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. operacije 8.5.2. "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture", vezano uz provedbu mjere M08 "Potpora za ulaganja u

razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma", podmjere 8.5. "Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava". Od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju nije izdana odluka o dodjeli sredstava, zbog čega nisu realizirane aktivnosti planirane ovim projektom.

2.9. EDUKATIVNO ŠETALIŠTE U VARAŽDINSKIM TOPLICAMA

Projekt je prijavljen na natječaj za dobivanje potpora iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. operacije 8.5.2. "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture", vezano uz provedbu mjere M08 "Potpora za ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma", podmjere 8.5. "Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava". Od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju nije izdana odluka o dodjeli sredstava, zbog čega nisu realizirane aktivnosti planirane ovim projektom.

2.10. POUČNA STAZA IVANŠČICA

Projekt je prijavljen na natječaj za dobivanje potpora iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. operacije 8.5.2. "Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture", vezano uz provedbu mjere M08 "Potpora za ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma", podmjere 8.5. "Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava". Od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju nije izdana odluka o dodjeli sredstava, zbog čega nisu realizirane aktivnosti planirane ovim projektom.

2.11. IAS – Uklanjanje invazivnih vrsta - Čupaj, kosi, invazivce iz prirode odnosi!"

Projekt pod nazivom "Čupaj, kosi, invazivce iz prirode odnosi!" odobren je u okviru Javnog poziva FZOEU za neposredno financiranje projekata "Kontrola populacija prioritetnih invazivnih stranih vrsta", a obuhvaća uklanjanje vrsta Prava svilenica (*Asclepias syriaca*) na dva lokaliteta (Očura, Mostišće), te Žljezdastog nedirka (*Impatiens glandulifera*) i Zlatnice (*Solidago spp.*) na više lokaliteta u Varaždinskoj županiji (Očura, Šinceki), te primarno i područjima ekološke mreže Livade uz Bednju I-III. Odobrena su sredstva u iznosu od 130.113,88 eura, a provedba projektnih aktivnosti planirana je u periodu od 2024.-2027. godine.

2.12. Učinkovito upravljanje područjima ekološke mreže u Varaždinskoj županiji

Projekt je prijavljen u okviru Javnog poziva FZOEU za financiranje izrade projektne dokumentacije za prijavu projekata koji se pripremaju za financiranje iz Programa PKK 2021.2027. Specifični cilj RSO 2.vii (JP EU – 4/2023). Ustanovi su od Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost odobrena sredstva u iznosu od 99.412,94 eura za izradu stručnih podloga potrebnih za učinkovito upravljanje područjima ekološke mreže POVS Livade uz Bednju I-V i POVS Gornji tok Drave.

UČINCI REALIZIRANIH AKTIVNOSTI

1. Očuvanje i unapređenje postojećeg stanja zaštićenih lokaliteta;
2. Zaštita i sprečavanje daljnje degradacije zaštićenih područja;
3. Prikupljanje podataka o vrstama i staništima u područjima ekološke mreže NATURA 2000 u Varaždinskoj županiji;
4. Suradnja s lokalnom zajednicom, obrazovnim institucijama i civilnim sektorom;
5. Prezentacija zaštićenih područja (info-ploče, poučne staze);
6. Edukacija i senzibilizacija šire javnosti o potrebi zaštite prirode (publikacije, plakati, mediji);
7. Ostvarivanje pretpostavki za uključivanje pojedinih zaštićenih lokaliteta u turističku ponudu Varaždinske županije.

V OCJENA OSTVARENJA CILJEVA I SVRHE OSNIVANJA USTANOVE

- Osnivanjem Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije formirana je izdvojena institucija čiji je osnovni zadatak koordinacija svih aktivnosti vezanih uz zaštitu, održavanje i promicanje zaštićenih prirodnih vrijednosti na području Varaždinske županije, kao i poticanje primjene zakonskih mogućnosti u zaštiti prirodne baštine. Svojim radom Ustanova kontinuirano ispunjava ciljeve i svrhu svog osnivanja, što je vidljivo iz svih aktivnosti koje provodi.
- Iako se u svom svakodnevnom radu susreće s brojnim problemima (poput ograničenih finansijskih resursa, otežanog upravljanja lokalitetima koji su u privatnom vlasništvu, otežanog provođenja nadzora zbog ograničenih kadrovskih mogućnosti i slično), Ustanova svojim stručnim radom, redovitim obilaskom prirodnih područja i prikupljanjem podataka o zaštićenim područjima, vrstama i staništima kontinuirano doprinosi očuvanju prirodnih vrijednosti Varaždinske županije.
- Pokretanjem i realizacijom različitih aktivnosti i projekata vezanih uz uređenje i zaštitu pojedinih lokaliteta, Ustanova je i tijekom 2023. godine radila na održavanju i unapređenju stanja pojedinih zaštićenih područja Varaždinske županije (Arboretum Opeka, Dravska park-šuma u Varaždinu, Gavezica – Kameni vrh u Lepoglavi, Regionalni park Mura-Drava, Spilja Vindija, Varaždinsko groblje, zaštićena pojedinačna stabla i drugo). Ujedno, kroz partnersku suradnju odn. pripremu projekata za daljnje financiranje od strane fondova EU, Ustanova je intenzivirala svoje aktivnosti vezane uz ostvarivanje mogućnosti za financiranje projekata zaštite prirode iz različitih drugih izvora.
- Završetkom izrade i usvajanjem planova upravljanja područjima ekološke mreže i pridruženim zaštićenim područjima, Ustanova je započela implementaciju planiranih aktivnosti iz ovih desetogodišnjih strateških dokumenata, prvenstveno vezanih uz očuvanje ciljnih Natura vrsta i staništa, što je obaveza Republike Hrvatske prema Europskoj komisiji.
- Završetkom izrade projektno-tehničkih dokumentacija za izgradnju centara za posjetitelje (Posjetiteljski centar Gavezica, Info-točka Arboretum Opeka) odnosno zaštitu ulaza i uređenje dijela unutrašnjosti Špilje Vindija te prikupljanjem podataka za izgradnju interpretacijskog centra u Donjoj Voći, Ustanova je stvorila preduvjete za ostvarivanje mogućnosti EU sufinanciranja te realizaciju aktivnosti prezentacije i interpretacije bogate prirodne i kulturne baštine Varaždinske županije. Kroz izradu publikacija o prirodnim vrijednostima županije (flora suhih brdskih travnjaka, leptiri uz rijeku Bednju, Ivanščicu i Ravnu goru, špilje i jame – podzemno bogatstvo Varaždinske županije), Ustanova kontinuirano doprinosi edukaciji i senzibilizaciji šire javnosti o potrebi zaštite i očuvanja prirode.
- Aktivnosti vezane uz uređenje i prezentaciju pojedinih zaštićenih lokaliteta i prirodnih područja također su doprinosele i u ostvarivanju prepostavki za njihovo uključivanje u turističku ponudu Varaždinske županije.

VI OČITOVAЊЕ UPRAVNOG VIJEĆA USTANOVE

Izvješće o radu Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Varaždinske županije za 2023. godinu pokazuje da je Ustanova u potpunosti ostvarila planirani opseg aktivnosti iz okvira program rada te dala značajan doprinos u unapređenju, održavanju, zaštiti i promicanju zaštićenih područja Varaždinske županije. Za nastavak uspješnog rada Ustanove te ispunjavanje obveza koje proizlaze iz Zakona o zaštiti prirode, neophodno je nastaviti raditi na povećanju i jačanju kadrovskih i stručnih kapaciteta Ustanove, kao i dalnjem rješavanju pitanja osiguravanja odgovarajućeg smještaja, odnosno dodatnih uredskih prostorija Ustanove.

Tijekom 2024. godine, Ustanova će svoje aktivnosti usmjeriti prvenstveno na nastavak implementacije aktivnosti planiranih u okviru planova upravljanja područjima ekološke mreže i pridruženim zaštićenim područjima, kao i realizaciju aktivnosti planiranih u okviru EU projekata čija je provedba u tijeku. Također, nastaviti će se aktivnosti vezane uz daljnju pripremu i prijavu projekata za financiranje od strane fondova EU, na prikupljanju podataka o značajnim vrstama i staništima Varaždinske županije, kao i na edukaciji i senzibilizaciji šire javnosti te stvaranju prepostavki za uključivanje pojedinih lokaliteta u turističku ponudu Varaždinske županije.

Prirodno bogatstvo Varaždinske županije jedna je od njezinih temeljnih vrijednosti i jedan od resursa za njezin daljnji razvitak. Kroz definiciju održivog razvoja i uključivanje stručnjaka iz svih relevantnih područja potrebno je pronaći ravnotežu između gospodarskih potreba, zaštite prirode, okoliša i socijalnog napretka kako bi se očuvala prirodne i kulturne datosti naše još uvijek izuzetno biološki i krajobrazno bogate županije.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA

Zdenko Đuras, dipl.oec.

*Javna ustanova za upravljanje
zaštićenim dijelovima prirode
Varaždinske županije*